

Nabotjek:

Myndighedssamarbejde
og menneskehandel til
tvangsarbejde i Finland

CENTER **MOD** MENNESKEHANDEL

Publikationen er udgivet af

Social- og Boligstyrelsen

Edisonsvej 1

5000 Odense C

Tlf: 72 42 37 00

E-mail: info@sbst.dk

www.sbst.dk

1. oplag, 1. udgave. 2025.

Layout: 4PLUS4

Download eller se notatet på

www.cmm.dk og www.sbst.dk.

Der kan frit citeres fra notatet med angivelse af kilde.

Nabotjek i Finland

Finland har oparbejdet god praksis i at bekæmpe menneskehandel til tvangsarbejde. Dette notat beskriver erfaringer fra Center mod Menneskehandels besøg i Finland. Målgruppen for notatet er særligt myndigheder, som planlægger og arbejder med indsatsen til bekæmpelse af menneskehandel i Danmark samt Ligestillingsafdelingen og den tværministerielle arbejdsgruppe.

Center mod Menneskehandel (CMM) skønner, at der hvert år er personer i Danmark, der bliver udsat for menneskehandel til tvangsarbejde. Antallet varierer over årene – eksempelvis fra ni i 2020 til 23 i 2024.

En tværministeriel arbejdsgruppe anbefalede på baggrund af en analyse fra 2021, at myndighedssamarbejdet målrettet sårbare arbejdstagere styrkes¹. Det skyldes blandt andet det lave antal personer, der bliver opsporet til denne udnyttelsesform, og at der endnu ikke er faldet dom for menneskehandel til tvangsarbejde i Danmark.

På baggrund af analysen har regeringen i den nuværende handlingsplan igangsat en række initiativer. For CMMs vedkommende gælder det, at myndighedsrollen skal styrkes, og at der skal arbejdes på, at CMM i højere grad skal deltage i fælles myndighedsaktioner ved mistanke om menneskehandel². For at styrke arbejdet med myndighedsrollen og myndighedssamarbejdet har CMM blandt andet valgt at indsamle viden og erfaringer fra Finland og Belgien, som begge er lande, der anerkendes for at have oparbejdet god praksis på området.

Dette notat beskriver de erfaringer, CMM har indsamlet fra et såkaldt nabotjek i *Finland*.³

Hvad er nabotjek?

Et nabotjek defineres i dette notat som en undersøgelse af nabolandes (og andre sammenlignelige landes) reguleringer og procedurer. Det bruges til at identificere behov for justeringer i den danske kontekst og kan give inspiration, viden og indsigt i god praksis og erfaringer fra andre lande.

Hvorfor Finland og Belgien?

Ekspertgruppen GRETA (Group of Experts on Actions Against Trafficking in Human Beings) evaluerer alle landes implementering af Europarådets Konvention om menneskehandel. GRETA anerkender Finlands fælles myndighedssamarbejde i den seneste evaluering af Finlands indsats mod menneskehandel⁴. I GRETA's seneste evaluering af Belgien anerkender de landet for deres arbejde med at forebygge og bekæmpe af menneskehandel til tvangsarbejde (trafficking for labour exploitation, red.).

1 <https://bm.dk/media/18480/afrapportering-fra-de-tvaerministerielle-arbejdsgrupper-om-saarbare-udenlandske-arbejdstagere-og-bekaempelse-af-menneskehandel.pdf>

2 <https://www.trm.dk/media/wh0n23ks/handlingsplan-til-bekaempelse-af-menneskehandel-2022-2025.pdf>

3 Der tages forbehold for, at der kan være sket ændringer i praksis og/eller lovgivning i Finland, siden CMM udgav dette notat. Notatet er baseret på indsamlet viden fra møder og litteratur, og dette er alene CMMs gengivelse heraf.

4 <https://rm.coe.int/greta-evaluation-report-on-finland-third-evaluation-round-focus-access/1680b0577c>

Nabotjek i Finland

CMM afholdt i maj 2024 møder med følgende aktører i Helsinki:

- **National Assistance System for Victims (NAS)** for at belyse, hvordan de finske myndigheder vurderer sager om menneskehandel til tvangsarbejde, samt hvilke tilbud disse ofre⁵ kan modtage
- **Det finske arbejdstilsyn**, som har haft specialiseret enhed med fokus på menneskehandel siden 2005
- **Menneskehandelsafdeling i Helsinki Politi** (Helsinki Police Department) efterforsker sager, der er kredsoverskridende. Afdelingen har også ansvar for sager, der omhandler rufferi og 'work discrimination'
- **NGO'en RIKU** (Victim Support Finland) er en særlig støttetjeneste, som er specialiseret i at rådgive og hjælpe ofre for blandt andet menneskehandel
- **Forskningsenheden HEUNI** (The European Institute for Crime Prevention and Control), der blandt andet har menneskehandel og udnyttelse som forskningsfelt

CMM har desuden gennemført desk-research for at undersøge lovgivning og indsats mod menneskehandel i Finland som supplement til viden fra afholdte møder. Først gennemgås den finske juridiske kontekst og data på menneskehandelsområdet. Derefter opsummeres god praksis indsamlet på de afholdte møder og samlet set de tiltag, der ifølge aktørerne løfter indsatsen i Finland. I dette notat er der derfor ikke fokus på de dele af Finlands indsats, som kunne forbedres eller gøres anderledes.

Den finske kontekst

I Finland overstiger antallet af personer handlet til tvangsarbejde antallet af personer udnyttet til prostitution. Ud af 326 personer er 205 personer udnyttet til tvangsarbejde i 2024. Af disse blev 160 udnyttet på finsk territorium⁶, mens resten blev udnyttet i andre lande.

Justitsministeriets koordinator, Venla Roth, skal sikre implementeringen af regeringens nuværende handlingsplan mod menneskehandel og koordination med NGO'er og myndigheder. En uafhængig rapporteur placeret under Ombudsmanden overvåger indsatsen og evaluerer dens effektivitet. Koordinator og rapporteur har et tæt samarbejde for at sikre, at indsatsen implementeres og evalueres.

Nedenfor præsenteres den relevante lovgivning på menneskehandelsområdet i Finland:

The Reception Act

The Reception Act fastlægger rammerne for asylansøgere og andre personer, der søger international beskyttelse i Finland. Lovgivningen skal blandt andet sikre adgang til nødvendig støtte for ofre for menneskehandel.

The Aliens Act

The Aliens Act regulerer indrejse, ophold og udrejse af udlændinge i Finland. Loven trådte i kraft i 2004 og fastlægger de juridiske rammer for udlændinges rettigheder og pligter i Finland, samt for myndighedernes behandling af udlændinge.

5 Begrebet 'ofre for menneskehandel' anvendes i dette notat, idet det er den betegnelse, der anvendes i Belgien for personer udsat for menneskehandel

6 Årsrapport om menneskehandel i Finland 2023: <https://ihmiskauppa.fi/wp-content/uploads/2024/02/AnnualReport2023.pdf>

The Non-Discrimination Act

The Non-Discrimination Act sigter mod at fremme ligestilling og forhindre diskrimination på arbejdsmarkedet. Den stiller blandt andet krav til arbejdsgivere og uddannelsesinstitutioner. Den har i praksis været anvendt til retsforfølgelse af personer i sager, hvor personer ikke kunne dømmes for menneskehandel, men for mindre indgribende udnyttelse.

'Non-Punishment Clauses'

'Non-punishment clauses' er en væsentlig del af den finske tilgang til beskyttelse af ofre for menneskehandel. Formålet er at forhindre, at de straffes for forbrydelser, som de begik i forbindelse med deres udnyttelse:

- **Den finske straffelov (*Rikoslaki*)** – § 17 i den finske straffelov forbyder menneskehandel og fastsætter endvidere, at ofre ikke bør straffes for handlinger, der direkte er en konsekvens af, at de har været udsat for menneskehandel.
- **Den finske udlændingelov 301/2004 (*Ulko-maalaislaki*)** – regulerer bredt alle aspekter af udlændinges ophold, indrejse, asyl, visum, arbejdstilladelse og udvisning i Finland. Endvidere rummer den hjemmel til mere specifik lovgivning om udlændinges rettigheder, herunder personer, som er vurderet som ofre for menneskehandel.

● Uddannelse og træning⁷

I Finland undervises politi, anklagere og dommere i at være opmærksomme på, at personer udsat for menneskehandel ikke dømmes for lovovertrædelser begået som et led i udnyttelsen. Træningen omfatter forståelse af indikatorer på menneskehandel, metoder til at forsøge at identificere ofre i retssystemet og anvendelse af 'non-punishment clauses' i praksis. Både juridiske rådgivere og advokater, der arbejder med personer udsat for menneskehandel, er trænet i at identificere og påberåbe sig non-punishment klausuler på vegne af deres klienter. Ansvar for al træning på området er pålagt det finske Justitsministerium, the Criminal Sanctions Agency, the National Police Board, og the Assistance System for Victims of Human Trafficking.⁸

7 Den finske handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel: "Finland fights human trafficking: Action Plan against Trafficking in Human Beings". https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163326/OM_2021_24_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8 Den finske handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel: "Finland fights human trafficking: Action Plan against Trafficking in Human Beings", afsnit 5, punkt 7. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163326/OM_2021_24_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y

The National Assistance System for Victims – NAS

CMM holdt møde med The National Assistance System for Victims (NAS). Formålet med mødet var at undersøge, hvordan NAS arbejder, og hvordan de vurderer sager om menneskehandel til tvangsarbejde. Endvidere hvilke muligheder NAS har for at motivere personer udsat for menneskehandel til at medvirke til, at bagmænd kan retsforfølges.

NAS er en del af det finske Migrationsverket (Migri) svarende til Udlændingestyrelsen i Danmark og blev oprettet i 2006. NAS spiller en central rolle i beskyttelsen af og støtten til personer udsat for menneskehandel. NAS sikrer, at personer udsat for menneskehandel får den nødvendige hjælp og har adgang til midlertidige og i visse tilfælde permanente opholds- og arbejdstilladelser. Gennem samarbejde med andre myndigheder og NGO'er arbejder NAS for at sikre ofrenes rettigheder og enten fremme deres integration i det finske samfund eller stå for en sikker tilbagevenden til deres hjemland. NAS har tre centre i Finland: i Joutseno Reception Centre og yderligere to kontorer er placeret i Tampere og Helsinki. NAS består af et 'Governanceteam', som har ansvar for at holde samtaler med eller belyse sager om menneskehandel samt træffe afgørelser. Derudover har NAS et team af socialfaglige medarbejdere, som står for at være kontaktpersoner og den socialfaglige støtte.

Overordnet ligner deres arbejdsopgaver meget dem, som Center mod Menneskehandel varetager. De består blandt andet i at identificere og opspore ofre for menneskehandel. NAS arbejder tæt sammen med flere forskellige aktører herunder politiet, NGO'er, sundhedsinstitutioner og andre myndigheder i deres forsøg på at opspore ofre for menneskehandel. Det er som i Danmark afgørende for indsatsen at få henvist ofre fra de aktører, som dagligt møder potentielle ofre i forskellige sammenhænge. NAS står for sikker indkvartering, adgang til lægebehandling og psykisk sundhedsstøtte.

Derudover rådgivning i opholds- eller arbejdstilladelse, repræsentation eller om strafferetlige problemstillinger.

NAS skal endvidere koordinere indsatsen og sikre samarbejdet mellem de respektive aktører, som både er myndigheder og sociale organisationer. Dette for at sikre en sammenhængende indsats på både nationalt og internationalt plan. NAS sidder ligesom CMM med til møderne i Østersørådets Trafficking in Persons Task Force og en Nordisk arbejdsgruppe under Nordisk Ministerråd.

NAS har ansvar for hjemsendelse og repatriering i samarbejde med IOM (International Organization for Migration), som er med til at tilrettelægge processen for hjemrejsen. Slutteligt har NAS også til opgave at uddanne de relevante aktører for at forebygge menneskehandel.

Opgaverne er nærmere udfoldet i den finske handlingsplan for bekæmpelse af menneskehandel "Finland fights human trafficking: Action Plan against Trafficking in Human Beings" og er hjemlet i The Alien Act 301/2004.

NAS opererer altså i vid udstrækning på samme måde som Center mod Menneskehandel. Deres sagsbehandling af personsager foregår dog i mere forvaltningsretlig forstand. Handelsvurderinger anses i Finland som en retlig afgørelse. Der foretages partshøringer af ofrene, og der er klageadgang i henhold til handelsvurderingerne. Det skal bemærkes, at det er meget ressourcetungt, at alle personer, der er indskrevet hos NAS, skal parthøres, når sagen afsluttes.

En anden markant forskel er, at man i Finland ikke opererer med aktualitet på samme måde som i Danmark. En person udsat for menneskehandel kan således få adgang til tilbud om støtte, uagtet hvornår og i hvilket land udnyttelsen har fundet sted. Fordelen ved dette er ifølge NAS, at det kan motivere ofre til at stå frem med vigtige oplysninger på et senere tidspunkt, hvor de har fået fodfæste. Myndighederne oplever, at personer udsat for

menneskehandel kan være bange for at gå til myndighederne, så længe handelsforholdet er aktuelt. NAS er tillige ansvarlig for en hotline, som er åben hele døgnet alle årets dage, hvor personer udsat for menneskehandel, myndigheder, medier eller borgere kan henvende sig med bekymring om menneskehandel eller for at få sparring.

En anden markant forskel er adgangen til opholds- og arbejdstilladelser for ofre for menneskehandel. Nogle af mulighederne er skitseret nedenfor:

Opholdstilladelse på humanitært grundlag – personer, der har behov for beskyttelse, men som ikke kvalificerer sig til asyl eller subsidær beskyttelse, kan få en opholdstilladelse på humanitært grundlag. Dette inkluderer ofre for menneskehandel og andre sårbare personer.

Opholdstilladelse for ofre for menneskehandel – som udgangspunkt kan ofre for menneskehandel søge om midlertidig opholdstilladelse, såfremt de samarbejder med myndighederne, og der kan udstedes en refleksionsperiode på 30 dage og op til 6 måneder, hvis den pågældende har brug for at overveje, hvorvidt denne vil samarbejde med myndighederne. Hvis ofret er i en særlig sårbar situation, eller hvis der er alvorlige trusler mod deres sikkerhed, kan de få en midlertidig opholdstilladelse uden at samarbejde med myndighederne. En midlertidig opholdstilladelse giver ofret ret til at arbejde i Finland uden at skulle opnå en særskilt arbejdstilladelse, som det ses i Danmark. Dette ud fra en betragtning om, at jo hurtigere et offer bliver selvforsørgende, jo større er chancen for at undgå yderligere udnyttelse.

Permanent opholdstilladelse kan udstedes til ofre for menneskehandel under særlige omstændigheder, såsom fx langvarig fare, dvs. hvis der er en vedvarende risiko for forfølgelse eller alvorlig skade, hvis offeret vender tilbage til deres hjemland, eller såfremt ofret har integreret sig i det finske samfund, fx gennem arbejde, uddannelse eller personlige netværk.

Møde med Arbejdstilsynet, politiets menneskehandelsenhed og Victim Support Finland (RIKU)

CMM afholdt et fælles møde med Arbejdstilsynet, finsk politi og en medarbejder fra RIKU. Fokus for mødet var Finlands erfaringer med fælles myndighedssamarbejde og kontroller. Herunder hvordan myndighederne beslutter hvilke arbejdspladser, de vil besøge, og hvordan de planlægger og udfører dem.

I Finland har Arbejdstilsynet en særlig enhed med fokus på menneskehandel. Den består af specialiserede tilsynsførende, som er trænet i at fokusere på udnyttelse af mennesker, når de er på kontrol på arbejdspladser. Arbejdstilsynet peger på, at sager om menneskehandel kræver tid at efterforske og finde frem til. Den specialiserede enhed i Arbejdstilsynet har også erfaring med, at en såkaldt multi-agency-approach er afgørende i menneskehandelssager.

Arbejdstilsynet har mandat til at monitorere virksomheder med udenlandsk arbejdskraft og fokusere på udnyttelse og ikke alene 'occupational safety and health' (dvs. sikkerhed på arbejdspladsen og sundt arbejdsmiljø). De har også mandat til at spørge ind til opholdsgrundlag, arbejdstid og løn efter overenskomsterne og kan monitorere i forhold til deres 'non-discrimination act'⁹. De tilsynsførende har desuden hjemmel til at tale med medarbejdere uden arbejdsgiverens tilstedeværelse, når de foretager kontroller og har særligt fokus på at benytte tolk ved tilsyn. De tilsynsførende udleverer flyers til medarbejdere, som er tilgængelig på 18 sprog. Dertil kommer kontaktoplysninger til NAS og Victim Support Finland (RIKU). Arbejdstilsynet får tips fra eksempelvis udlændingemyndighederne, Finnish Border Guards,

fagbevægelse og borgere, som giver anledning til, at de foretager kontroller.

Inden kontrollerne afholder de oftest vidensdelingsmøder og møder for at planlægge disse med de andre deltagende myndigheder, politi, fagforeninger, NGO'er mv. For at styrke indsatsen overfor udnyttelse på arbejdsmarkedet har tilsynet fået udvidet mandat i juni 2023 til også at kunne fokusere på åger (usury) og bedrageri (fraud). Som tilsynsførende skal de henvise ofre til NAS (ved samtykke), og de afholder ofte samtaler med potentielle ofre med både politi og med RIKU for at sikre, at ofrene ikke retraumatiseres ved at skulle fortælle deres historie mange gange.

Samarbejde med organisationer/ andre myndigheder om tillidsskabende arbejde

Arbejdstilsynet og politiet har et tæt samarbejde med NGO'er og med fagbevægelsen. De arbejder sammen og benytter fremadrettet efterforskning. Eksempelvis sidder en 'liason officer' (forbindelsesofficer) fra politiet sammen med Arbejdstilsynet 2-4 gange om måneden, som gør samarbejdet om efterforskning forud for kontroller nemmere og mere smidigt. Deres udlændingemyndigheder (Immigration Service) kontakter også Arbejdstilsynet fx hvis personer, der har fået opholdstilladelse på baggrund af en arbejdstilladelse, ikke har fået løn, for at få Arbejdstilsynet til at kigge mere ned i sagen og kontrollere, om der er noget mistænkeligt i sagen.

9 <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2014/en20141325.pdf>

Victim Support Finland – RIKU

RIKU er en organisation med fokus på at hjælpe ofre for forbrydelser. Organisationen har et særligt fokus på sårbare arbejdstagere, herunder også potentielle ofre for menneskehandel. RIKUs indsats er finansieret af det finske justitsministerium, og de har 31 kontorer i Finland. RIKU oplevede efter deres etablering at få så mange henvendelser om potentiel menneskehandel, at de var nødt til at specialisere sig i emnet. Siden 2015 har de rådgivet 1386 klienter i større eller mindre omfang, hvoraf 80 % af dem, ifølge RIKU, er udsat for en form for udnyttelse på arbejdsmarkedet – dog ikke alle så grelt, at der er tale om menneskehandel. Samarbejdet mellem RIKU og Arbejdstilsyn er ikke et politisk krav eller lovfæstet, men et samarbejde, de har bygget op over årene. Både Arbejdstilsynet og politiet peger på, at samarbejdet med et støtteorgan som RIKU er meget givtigt. Det er med til at sikre, at især de personer, der ikke vurderes handlet, kan få rådgivning om muligheder og hjælp til at anmelde bagmænd for nogle af de andre typer af overtrædelser, der findes i den finske lovgivning om arbejdslivskriminalitet.

Fælles myndighedskontroller

For at lykkes med fælles myndighedskontroller skal der ifølge Arbejdstilsynet være blik for udnyttelse hos alle deltagende myndigheder. Arbejdstilsynet og politiet understreger at proaktiv eller fremadrettet efterforskning er væsentlig for succes i mange sager. I fælleskab undersøger de sagen aktivt forud for aktionen og sikrer beviser for, at der kan være tale om menneskehandel. På den måde er de ikke afhængige af, at ofre nødvendigvis skal stå frem og fortælle om deres situation på stedet under aktionen, når myndighederne allerede har forsøgt at sikre bevisførelse forud for aktionen.

Myndighederne sørger for, at mødes inden fælles kontroller for at aftale en konkret proces for, hvordan de kan støtte op om hinandens arbejde under kontrollen. De sikrer også, at interviews med medarbejdere holdes sammen, og de udveksler hyppigt information (herunder gør de eksemplvis brug af National Bureau of research undervejs). Det er sjældent, at der er socialarbejdere med på kontrollerne, da de tilsynsførende hos menneskehandelsenheden i Arbejdstilsynet er trænet og

specialiseret i indikatorer på menneskehandel. Det er deres erfaring, at de ikke så ofte på selve kontrollerne får personer til at stille sig frem og fortælle noget om deres situation, så det er derfor vigtigt at sikre, at der er efterforsket på forhånd.

De oplever i højere grad, at personerne tager kontakt til RIKU eller NAS efter kontrollerne på baggrund af det materiale med kontakter, som Arbejdstilsynet uddeler, og det at de får viden om støttemuligheder i Finland, end at de på kontrollerne fortæller om hele deres situation. Der er desuden udarbejdet et notat om god praksis ved fælles aktioner, som er lavet af det finske politiakademi¹⁰.

Det er væsentligt, at der på fælles kontroller om menneskehandel er fokus på udnyttelse fra alle myndigheders side og ikke på udlændingekontrol (dvs. ikke kontrol af ulovligt ophold eller arbejde). Politiet har fokus på, at der er bagmænd, der udnytter de lovlige ordninger til at få mennesker ind i Finland med henblik på udnyttelse. Det er således politifolk med særlig fokus på menneskehandel, der deltager i kontrollerne og ikke udlændingekontrolenheder.

10 Rapportteja 142 "Matalat kynnykset on helpointa svetsi" (theseus.fi), bilag 3

The European Institute for Crime Prevention and Control (HEUNI)

CMM mødte forskningsenheden HEUNI for at få deres vurdering af Finlands erfaringer med at bekæmpe menneskehandel til tvangsarbejde.

HEUNI blev etableret i 1981. Instituttet hører under FN's Criminal Justice and Crime Prevention-programnetværk og har gjort det siden 2010. HEUNI er finansieret af det finske justitsministerium, som et uafhængigt forsknings- og politikudformende institut, der er fysisk placeret i Helsinki.

Opfattelsen af udnyttelse på arbejdsmarkedet

Der er ifølge HEUNI en fælles forståelse i Finland af, at udnyttelse på arbejdsmarkedet eksisterer og skal bekæmpes. HEUNI peger på, at det blandt andet kommer til udtryk ved, at man i Finland har en række paragraffer i straffeloven, der berører udnyttelse af arbejdstagere i et kontinuum mellem udnyttelse og op til menneskehandel under særligt skærpende omstændigheder. Den finske stat yder ikke bare støtte til ofre for menneskehandel, men har også en række lavtærskel-tilbud til personer, som ikke bliver vurderet handlet. Organisationen RIKU, som nævnt ovenfor, er blandt andet garant for dette. Ifølge HEUNI har rådgivning til denne målgruppe en positiv indflydelse på at flere personer tør stå frem til myndighederne.

Myndighederne har også finansieret en 'helpline for seasonal workers' gennem RIKU i tillæg til hotline, der opereres af NAS.

Fagbevægelsen fokuserer på udnyttelse af udenlandske arbejdstagere. De har en særlig enhed, som støtter personer, der ikke er medlemmer. Ofte kender udenlandske arbejdstagere ikke deres rettigheder eller bliver frataget

muligheden for at være medlem af deres arbejdsgiver. Enheden hjælper med at forsøge at inddrive løn til personer uagtet medlemskab, hvis de er blevet snydt. De kan også hjælpe med at anmelde sager til politiet¹¹.

I Finland har man desuden haft en anti-trafficking-koordinator i mange år, som er personligt udpeget fra politisk hold, som har formået at samle både departementer og ministre om at sikre fokus på menneskehandel til tvangsarbejde. Finland har som nævnt også en uafhængig national rapporteur. Rapporteur-funktionen er forankret under ombudsmanden, hvilket ifølge HEUNI betyder, at den kan sætte fokus på alle led af indsatsen og pege på udviklingspotentialer, fordi den er helt uafhængig og samtidig har stor politisk gennemslagskraft.

HEUNI påpeger, at specialisering hos både Arbejdstilsyn, anklagere og en særlig efterforskningsenhed ved politiet er en væsentlig faktor i succesen med at løfte sager om udnyttelse på arbejdsmarkedet. HEUNI vurderer også, at fokus på udnyttelse og ikke alene på udlændingeretlige overtrædelser har en væsentlig betydning for, at sager løftes som menneskehandelssager. Alle aktører, både myndigheder og andre, kender deres og andres forpligtelser. De er ligeledes fortrolige med tegn på menneskehandel, og ved hvem de skal kontakte for at sikre hjælp til ofrene.

I Finland har man desuden haft et fokus på at støtte forskning om sårbare arbejdstagere og arbejdslivskriminalitet. Forskningen er med til at sætte fokus på, hvordan lovgivningen virker i praksis, og hvilke udfordringer der kan være. I tillæg til handlingsplan om menneskehandel har Finland for nyligt vedtaget en handlingsplan, der udelukkende fokuserer på indsatser omkring tvangsarbejde¹². Ifølge handlingsplanen om tvangsarbejde skal Finland blandt andet have fokus på arbejdsgivers ansvar i den kommende tid.

¹¹ <https://www.sak.fi/en/this-is-sak>

¹² <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165395>

Opsummering

Finland har succes med at vurdere flere personer som udsat for menneskehandel til tvangsarbejde. Samtidig er flere sager inden for arbejdslivskriminalitet blevet løftet. På baggrund af den indsamlede viden og aktørernes egne analyser synes nedenstående praksisser og initiativer at opsummere nogle af de årsager, der ligger bag.

- Arbejdstilsynets enhed med fokus på udnyttelse samt mandat til at spørge ind til opholdsgrundlag, arbejdstid og løn efter overenskomsterne
- For at motivere ofre til at stå frem, har man valgt, at de kan skifte arbejdsgiver, uden at de mister opholdstilladelse, og at de i visse tilfælde kan opnå opholdstilladelse
- Opmærksomhed på udnyttelse af sårbare arbejdstagere på alle niveauer og hos alle myndigheder
- Rådgivning til sårbare arbejdstagere, herunder uden lovligt ophold, og tilbud til de personer, der ikke vurderes handlet (lavtærskel tilbud)
- Specialisering hos politi og anklagere – samt særlig efterforskningsenhed på tværs af kredse
- Tydelig 'national referral mechanism' dvs. alle ved hvem de skal kontakte, hvis de står med en mulig sag om menneskehandel
- Forskning i sårbare arbejdstageres forhold i Finland med henblik på at komme med anbefalinger til policy
- Uafhængig rapportør der har mandat til at indhente viden og data fra relevante myndigheder m.fl. med henblik på at overvåge indsatsen i Finland.

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk

Maj 2025